

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Előfizetési árak:	
Helyben:	Vidékre küldve:
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.
Fel évre . . . 5 " " "	Fel évre . . . 8 " " "
Negyed évre . . . 2 " " "	Negyed évre . . . 4 " " "
Egy óra . . . 1 " " "	Egy óra . . . 1 " " "
Egyes szám ára 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **Ij. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos pélt sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden azó 4 fillér.

Levél a trónörökshöz.

Debreczen, április 20.

Fenséged lépteit nemzetek szeme ügyeli, fenséged szavait milliók füle füleli, mert hisz fenséged nem egyszerűen ősi névnek, kevély ősi címeknek, mohos váraknak s parasztok munkái következtében virágzó uradalomnak nagyhatalmu birtokosa, hanem örököse koronának is, melyeknek a dicsőség ragyogó fényességeivel együtt gondok, kötelezettségek és kiváló önmegtartóztatás is együtt járnak, a felülemelkedés a szenvedélyek viharzó, fekete hullámain, az elfogulatlanság fajtákkal s felekezetekkel szemben.

Erre a bölcsen mérsékelt uralkodásra kiváló példát mutatott minden koronás fejeknek agg királyunk, a fehér arcú Ferencz József király, aki tetteivel, szavával a bölcs mérsékletet képviseli. Az erőszakosságot, az elfogultságot, melynek ifju éveiben őt is áldozatul sodorták elvetemedett tanácsadók, uralkodása elveiből, eljárásából rég kitörölte ő, a népeit szerető bölcs uralkodóknak egyik ragyogó példája.

Elismerjük, hogy ily tapasztalt, megfontolt, a szenvedések keserű iskoláját keresztül szenvedett aggyastyan-

nak az örökébe lépni nagy feladat. Azonban fenségednek, trónörökös főherceg ur, megadatott az a szerencse, hogy évek során készíthesse elő magát a nagy feladatra, az uralkodásra, felkent bátyjának példaadó környezetében. Tehát annál fájdalmasabb, annál meglepőbb reánk az a tapasztalat, hogy fenséged mégis ellenkező ösvényre tévedett, mely a bölcs uralkodásnak a biztos útja. Megengedjük, hogy virágoktól borított utnak tetszik az, melyre most fenséged lépett, de tapasztalat bizonyítja, hogy az ingovány kigyó fészkes mély vizeit is virágok szoktak borítani. Ilyen virág-takarós ingoványba tévedt fenséged is, mi aggódva kísérik lépteit, most mindön a politikai s felekezeti célokat szolgáló osztrák katolikus Schullverein védnökségét elfogadván, nyilatkozattá, hogy igazi protektora lesz az egyesületnek, minden erejével s tehetségével támogatja e politikai célzatu egyesület működését.

Nagy szavak, súlyos szavak ezek oly férfi ajkáról, kire a koronának biztosított jogok, hatalmi befolyások várnak. És tekintve a klerikálisoknak napról-napra hatalmasodó, öklelődző, fenyegető szarvait, méltán kelthet ily határozott zászlóbontás megdöbbenést

vagy legalább elkeseredést, a Lajtántuli, mint a Lajtán inneni országokban illetőleg országban, hol fenséged jövődöbeli trónjának a támogatói között milliók élnek, milliók adóznak vérükkel és munkásságuk verejtékes, drága gyümölcseivel, a kik más hitet vallanak, más felekezethez tartoznak, mint a fenséged kitüntetett „Schullverein”-beli védencei. Vagyunk itt seregestől kálvinisták, lutheránusok, görög katolikusok, unitáriusok, zsidók, sőt — hogy teljes legyen a zürzavar — még jámbor muzulmányok is, a kik hazának, a trónnak hű fiai vagyunk, valóságos meggyőződésünket illő módon ápoljuk s a kik — tekintve a trón kiemelt, kiélesedett helyzetét — soha nem gondoltunk volna arra atapintatlanságra, hogy fenségedet bármely «hazafias és vallásos» egyesületünk védnökéül kérjük fel. Mert mi sokkal nagyobb becsületben tartjuk a trónt, a trónhoz közel álló személyeket, mintsem hogy őket ok nélküli izgalomnak, gyanúsításoknak képesek volnánk kitenni, mint ahogy az osztrák katolikus Schullverein önző politikai cselofság által kitétte, az osztrák Reichsrath mocskos szájába adván fenségednek nevé, személyét, melynek minden gyanútól mentesnek, szeplőtlennek kell lenni.

Közös ügyek.

A „Debreczen” eredeti tarcája.

Ezt a gonosz lánczot
 Rólunk vegyétek le,
 Kérlek a hazára,
 Kérlek az egekre,
 Minek összekötni
 Bennünket a vészszel?
 Egy igába fogni
 Büszke magyart Béceszel?

Hogyha külön válunk,
 Szabad lesz nemzetünk:
 Jó szomszédok talán
 Még akkor lehetünk.
 Minket nem gyaláznak,
 Nem rabolnak, esalnak,
 S tüze bennünk nem gyul
 Dörgő zivatarnak.

De, ha úgy maradunk:
 Nem jó lesz a vége.
 Forrva forr a verünk
 Sok keserüése.
 Kidörög keblünköl
 Mi nagy busulásunk
 És: vagy elpusztulunk,
 Vagy nekik sirt ásunk.

Nem agyrem ez, jaj nem!
 Tanum rá negy század.
 Ez a nép azóta
 Vagy zokog, vagy lázad.
 Végzetes egy láncz ez,
 Oldjátok le végre,
 A hazára kérlek,
 És az Istenségre!

Jánosy Zoltán.

Csángó emlékeimből.

A „Debreczen” eredeti tarcája.

II.

Irtá: **Rubinyi Mózes.**

Bizony szükség is van a magyar nyelvű papokra, mert a mi csángóink sok olyat eltanultak szomszédaitól, a mit nem kellett volna.

Az, hogy ruhájuk oláhos, még nem nagy hiba; viseletük különben különbözik az oláhokétól annyira, hogy nem lehet őket egymással összetéveszteni. A férfiak vállán elomló hosszú haj, a galya (galya), a széles öv, vagy az asszonyok katrinézája (a szoknya helyett használt ruhadarab, amelyet

egyszerűen derekuk köré esavarnak és kötnek), a szoknya, a hogy a daróc (fél kabátot nevezik oláhosan, még nem bántana bennünket. De ezek alatt az idegen ruhák alatt a test sem olyan igazán magyar már.

A csángók mindjómódu emberek. Még a legszegényebbet sem nevezhetjük igazán szegénynek, mert annak is terem annyi szőlője (ez a fő jövedelmi ezikk déleni, hogy nem jár koldulni. Ninesen csángó koldus. Jómóduak folytán nem szorultak a kukoriczara és mamaliga nélkül mégis szomorú az életük.

Nagyobb baj, hogy erkölcesik is oda simultak az oláh erkölcesökhöz.

Nagy, szálas, izmos embereknek vélttem őket és esenevész, vézna, sokszor alacsony legényeket találtam (persze van kivétel), akik már 18 éves korukban házasságot kötnek. A legények kalapjukon gyöngy-sorokat viselnek: göjtán-t. A melyik legénynek göjtánja van, az annak a jele, hogy van szeretője, mert a legény maga nem vásárol göjtánt. Ha van a kalapján, azt a szeretőjétől kapta. Némelyik aztán annyira felrak belőle néhol széles karimájú s néhol felcizlinder alakú kalapjára, hogy kilószámra mérhetjük a terhet, amely így a fejét

Lapunk mai száma 12 oldalra terjed

Dicsérjük, ha fenséged hitbuzgóan ápolja vallásos meggyőződését, de fájlalunk kell, ha midőn, noha hisszük: megtévesztve, oly egyesület védnökéül szegődik, mely a fehér vallásos lepel alatt fekete politikát üz. Fenséges Urunk! Ez az ut ingoványba vezet. Fenséges Urunk, mi aggódva kísérjük az ön további lépteit, vajha öreg, szeretve szeretett királyunk bölcs mérsékletét soha nem felejtene, mert fenséged nem egy népnek, hanem nemzeteknek, nem egy felekezetnek, hanem felekezeteknek választott atyja és a fenséged jövődöbéli trónját egyiránt hűségesen támogatjuk mi is.

ifj. Möriz Pál.

Észszel és erővel.

Debreczen, április 20.

Polgártársaim!

Nem vagyok debreczeni születésű, még nem is hajdumegyei. Bölcsőmet Dunántúl Somogy megyének egyik jelentéktelen falujában ringatták. De azért szeretem Debreczent, csak úgy mint szülőhelyemet. 30 év óta lakom e derek magyar városban. Összenőttem vele. Gyermekeim itt születtek, itt nevelkedtek. És itt talalom siromat.

Polgártársaim! En szeretem Debreczen polgárságát munkássága, józansága, takarekossága, egyszerűsége, puritán, conservatív hajlama miatt. És mivel tiszta szívvel, tiszta lélekkel szeretem, ohajtóm előrehaladását, felvirágzását.

70,000 lakossal bír e város. Van gimnasia, realiskolája, jogakademiája, the-

ologija, gazdasági iskolája, felső kereskedelmi iskolája, felső leányiskolája, 1 férfi, 2 női tanítóképzője. De a mi a polgárság zömének kell, amit Eötvös báró már ezelőtt 30 évvel elengedhetlen szükségesnek tartott nem csak ilyen nagy népes magyar város, hanem 5000 lakossal bíró helyiség számára, az meg mindig hiányzik a mi iparunk, kereskedésünk, összes gazdaságunk nagy kárara. Nincsen polgári iskolánk, mely megveti a munkára termett polgárságnak értelmi alapját, mely ügyesíti kezeit, eleszti szemeit, összes érzeit, tagítja értelmi látókört, képesse teszi a haladásra, értékesebb munkára, nagyobb jövedelemre.

Olyan szüksége van Debreczen városának jól vezetett polgári iskolára, mint a betevo falat kenyérre, hogy karjait izmosítsa, értelmi színvonalát emelje, hazafiaságot erősítsen.

Fővárosunk, mely érzellemmel bír a korszükséglet iránt, eddig már 10 polgári fiu és ugyanannyi polgári leány iskolát állított fel. És mind a 20 tanintézet minden évben tele van növendékekkel. Azert is emelkedik a főváros polgárságának jövedelmezősége, munkaereje.

Hazánkban eddigelé 110 polgári fiu és 137 polgári leányiskolában terjesztik a műveltséget, hazafiaságot, munka képességet. Több mint 100,000 ifju és leány élvezi a gyakorlati oktatást.

Es Debreczen városának, mely képessége, vagyonossága, polgárságának áldozatkészsége arányában kerületenkint egy-egy polgáriskolát szükségesne, épen annak nincsen ilyen közhasznú intézete, mely épen a polgárság oktatását, haladását, hazafiaságát van hivatva a mai kor színvonalára emelni.

Váltig azt hangoztatjuk, hogy minden lehető el kell követnünk hazánk iparának, kereskedésének, közgazdaságának, közjólétének emelésére. De lehet-e annak a fának gyümölese, melynek nincsen virága?

Minden állam anyagi és szellemi jólétének, felvirulásának, haladásának letéteményese a verejtékező, a fáradhatatlan igyekvésű milliányi polgárság. Ámde a nyers erő nem elegendő egy kulturált állam szükségleteinek fedezésére. Ahhoz világos nyílt fő, aczélezott, ügyes, céltudatos kéz kell. —

A polgári iskola legnagyobb áldását kezezi a polgárság zömének, a munkás középosztálynak.

A legkisebb qualificatio, melyre leendő gazdának, iparosnak, kereskedőnek szüksége van a 4 polgári iskola. A legkisebb qualificatio, mire minden honleánynak szüksége van, hogy okos, ügyes, előrelátó a körülményekhez alkalmazkodó segédvársa lehessen férjének a négy polgári iskola.

Polgártársaim! Minden állomnak, városnak, vidéknek gerinczét a munkaedzett polgárság képezi. Tőle kívánjuk a legnagyobb pénz- és véráldozatot. Gondoljunk egyszer a polgárság érdekeinek előmozdítására, kérjünk tehát polgári iskolát és pedig polgári fiu és leányiskolát.

Ha a polgárság annyit áldozott arra a sok tudományos, arra a sok szakértelemmel és fenyűzéssel berendezett urakat nevelő iskolákra, legyen legalább egy a követelmények magaslatán álló polgári iskolánk is, melyben értelmes, ügyes, önértékes polgárokat nevelünk.

Zalai Márk.

nyomja. A lányok tizenegy éves korukban pirulás nélkül nevezik meg szeretőjüket.

A csángók házai nem oly tisztak, mint ami alföldi magyar népünk házai: a vendégszeretetük azonban tiszta magyar.

Elcinte bizalmatlanul fogadtak az idegent. De a mikor egy kicsit elbeszélgettem velük, olyan figyelmesen hallgattak, úgy körülvettek, kérdeztettek, hogy milyen az élet odaát Nagy-Magyarországban, sok-e ott is az adó, igaz-e, hogy a németnek, meg a magyarnak egy a csaszárja, hogy bele izzadtam a feleletekbe. Hoztak fel bort, mert vizet — mint mondták Moldvában csak a halak isznak, meg az oláhok, akiket ők nem igen szeretnek.

A csángók munkája híres Moldvában. Maga a bakau prefektus mondta nekem, hogy az „ungur”-ok a legjobb napszámosok és hogy a bojár földesurak őket szeretik a legjobban.

A kinek a saját fekvősége engedi szivesen elmegy napszamba. Mert náluk nem szegény a munka. Fodor Márton például Nagypatakban szazezrek ura, azért mégis mamaligát eszik és kapál. Legfeljebb a felesége nem dolgozik, a mi megint ritkaság, mert még a jobb módúak is bele teszik a gyermekeket egy teknőbe és hajnaltól késő estig odakint kapálnak az „ember”-ük mellett. Náluk a férj „ember”, az asszony nem ember, csak „nép” vagy „fehérnép”, aki az urát magázza, holott az ura őt tegezi. A

templomban elől ülnek a padokon a férfiak és hátul guggolnak az asszonyok.

De azért bizony-bizony nagyon sok porezikájukban oláhok a mi Moldvai csángóink. Költészetők, a mi van, mar csaknem teljesen oláh, és csak nagynehezen, hosszas keres és rimankodás után mondtak el egy pár igazi csángó dalt és néhány szekelyes notát. No meg vasárnaponként tánc közben is kurjongatnak magyarul rim-parokat, de ezekről jó lesz hallgatni.

Sokszor, mikor magyarul énekelnek, már csak dudolgatnak, de a dal szöveget nem értik.

Bogdánfalvan például vasárnapi napon voltam és ott danolt nekem egy pár leány notákat.

Dallamuk nem volt felvételre érdemes. Vagy oláh dallam volt, vagy ettől csak egy kicsit különbözött, széles hullámokból álló olyan melodia, a milyen a sokat szenvedett leigázott népeknek gyakori szokott lenni.

Egyszerre csak hallom ezt a strófát:

„Dsiwófából csinátasson koporsót,
Arany szíggel írja riva a jajszót.
Édes anyám „kosutezczár” nem leszék,
A csákomba kakastollut nem teszék.”

Kérdeztem tőlük, mi az a „kosutezczár” s nem tudták.

— „Az ének így menén, — evvel magyarázták.

Ki tudja, majd száz esztendő múlva

micsoda esoda bogar lesz a Kossuth-huszárból?

Már ez az ének se csángó, a mint hogy délen a nyelvükben is több a székely sajátság mint a csángó. — Odalent sokat érintkeznek székelyekkel, talán maguk se nagyon regen kerültek ki a Székelyföldről, bar találtam Forrófalván egy mondat, mely „Estyófán” vajdaig viszi fel a forrófalvi csángók eredetét, s ezen a vajdan azt a Stefánt kell értenünk, a ki a XV. században uralkodott. (1457—1504).

Tul a Szerethen is sok a csángó. — Csakhogy az utazónak lépten-nyomon ügyelni kell arra, hogy valamikép a székelyeket össze ne tévessze a csángókkal.

Alig van csángó falu, a melyikben ne volna egy-két vagy több székely család. Ha más nem, legalább a kántor magyar földi. A kántorok mindenütt magyarok, mert még a hol a legtöbb tért hódított is az oláh nyelv, az istentiszteleteken még ott is magyarul morzsolják le a Miatyánkot és az Üdvözlégyet.

Tul a Szerethen is sok a keverék lakosságú falu de ezek közt van egy pár tiszta is, mint pl. Valeni, vagy délen Ploskuczen, a melyeknek lakossága jórészt északról, különösen Szabófalváról telepedtek ide.

Szabófalva, az éjszaki csángók fő helye, Romántól, a román terület székvárosától északnyugatra fekszik a Szereth jobb partján. Legnagyobb csángó helység; 3400

A debreczeni orvosszövetség és a kereskedelmi miniszter.

(A betegsegélyző pénztárak reformja.)

II.

Debreczen, ápr. 20.

Az orvosi karral e tervezet csupán két §-ban foglalkozik, midőn kimondja, hogy a pénztár és az orvosok közötti viszony kölcsönös meg-egyeződés tárgya, de ez állásokat hivatalos orvos csak hatósága beleegyezésével fogadhatja el. Továbbra felhatalmazza a ker. minisztert ott és akkor, hol és mikor az orvosok és pénztár között meg-egyeződés létre nem jött, a hivatalos orvost kirendelheti a tagok kezelésére.

Egyebekben, mint fegyelmi, rendszeti, nyugalom ügyi tekintetekben a pénztárak többi alkalmazottaival előjáró, szolgáló egy kalap alá veszik az orvost.

Mondhatom gyönyörű perspectivája jövendő boldogulásunknak.

Ezentul az orvos ne is merjen többet, tisztességesebb honoráriumot kérni valamely pénztárnál, mert elesapjak és helyet betölti hivatalból a hivatalos orvos; de ha önként hiv. orvost találna, egy pénztárt választani az hivatalból le is tiltható.

A pénztárnál laikusok készítenek neki szolgálati szabályokat, laikusok bírálják el tevékenységet, laikusokból áll a fegyelmi bíróság mely f. l. te is ítélkezik és e laikusok $\frac{2}{3}$ részben munkások $\frac{1}{3}$ részben munkaadókból áll.

Általánosságban a tervezet hiányait és sérelmeit az orvosi karra nézve kifejtve, ama kérdés merült fel, vajjon a tervezet

részletes tárgyalásába beleboesátkozom-e? Szerintem az teljesen fölöslegessé válhatik, ha röviden összegezzük óhajainkat és kívánalmainkat.

Elvben és lényegében, mint már kifejtettem, a betegsegélyző pénztárak központi szövetségének vagyok híve legtagabb autonómiájával az egyes szervezeteknek. Csak ily öszpontosított szervezetnél tartom kivethetőnek könnyen a pénztárak oly onganitálását országszerte, mely őket ama nemes intenciók megvalósítására képesítik, melyeknek lételükét köszönhetik, és melyeket a m. k. miniszter az Anket megnyitásánál fennen hirdetett. Vagyis csak ily szervezet mellett tarthat minden pénztár egyenként kellő számu jól dotált orvosokat tagjainak. Így részesítheti minden pénztár nemcsak tagjait, de azok hozzátartozóit is betegápolásban korlátlanul. Így lehetséges csak a pénztárak adminisztrációját egyszerűsíteni és mindenként felett olesőbbá tenni.

Az így szervezett pénztár minden bizonynyal az állam lényeges anyagi támogatására szorulna és akkor azt hiszem önként rájönnek a másébol jöszivü, adakozó magasabb körök arra, hogy a belépésre kötelező ezentes lehető leszállítása mily fontos dolog.

Szerintem e centus vidékre 1200 városra 1600 koronánál magasabb semmi szin alatt nem lehet, beleértve lakás és természetben nyújtott bért is, mert hiszen munkás vagy iparos midőn ennyit keres. aránylag jobban titulnak mondható 1600 forintos bíró vagy más hivatalnoknál.

Az ily centus alapján beutalt tagoknak és családjaiknak, 500—500 családonként javasolnék 1—1 orvost adni, kinek fizetési minimuma családonként legalább 4 korona

kell, hogy legyen. Vagyis 500 családtól 2000 korona.

A tagok járulékaí fizetésük arányában vetetnék ki, — perezentualiter fokozódó arányban.

Minden pénztár élére én a városi vagy megyei főorvost vagy ennek hiányában a legfőbb hivatalos orvost, vagy egészségügyi előadót tenném.

Ügyrendet minden pénztár, a helyi orvos szövetség bevonásával készítené el, legalább amennyiben a betegápolást kategórichén érinti az.

Fegyelmi ügyekben az orvos felett egy, a pénztár igazgatósága és az orvosszövetség két tagjából a pénztár elnök vezetése alatt összeülő bíróság ítélkezzen.

A pénztár orvosi állás állandósíttassék nyugdíj jogosultsággal.

Egy orvos több pénztárnál állást ne vállalhasson. Hivatalos orvos, mint kerületi, járási, kör orvos egyáltalán pénztári orvos ne lehessen csupán ott, hol más magán orvos nincsen.

Kötelező betegsegélyző pénztárba nem kötelezett tagnak önként belépni meg nem engedhető.

Ezek lennének a fő elvek, melyek alapján a kötelező pénztárak újja alakítandók. A nem kötelezett vagy magán betegsegélyző egyletekre nézve pedig kivonatos lenne a hatósági orvosok felügyeleti jogát fejleszteni és hathatossá tenni. Mindenesetre pedig elérkezettnek látom végre az idők ezek tagjainak is cetus alá vétetnek és ez alapon az orvosai fizetési minimuma és létszáma megállapításának.

Sulyos vádak.

(Az öngyilkos munkás. — A szónokló parasztleány.)

„Nem vagyok sem politikus, sem író, hogy ezt én oly tüzetesen és apróról-apróra szépen le tudjam írni, de a szívem nekem is olyan, mint a többié és vérzik, mikor ilyeneket látok. Gyarakban legtöbb az idegen mester, mernök és hivatalnok s mikor csak tehetik, nélkülöznek minden magyart. Ez tény!”

Ezeket a megdöbbentő szavakat egy öngyilkos mesterlegény zsebében találta, Schrankó Viktor Tivadarnak hívták; kázkovács volt, munkát hiába keresett Aradon — pedig ugyancsak kereste — és kétségbeesésében a temesvári vonat alá vetette magát és szörnyet halt.

„Elet és szabadság” volt iratának czime. Ugy látszik, hogy élni nem akart szabadság nélkül, a szabadságot pedig a munkától remélte. A lapok vezércikkjeinek mondják az öngyilkos mesterlegény végrendeletét és valóban kívánatos lenne, hogy az élők is minél több vezércikkben fejtegetnék azt a szomorú életkérdést, mely ötet a halálba kergette!

Az öngyilkos munkás szerencsétlen véget különben erélytelen jelleme is okozhatta, mert a ki véget vet életének, az nem tudott küzdeni és így élete szerencsétlen

magyar lélek lakik benne. Papjuk olasz ember, a ki most épített nekik szép kőtemplomot. De ez a 3400 lélek már csak feleg magyar.

Ruházatuk még inkább odasimul az oláhokéhoz, mint odalent. Talán az a legfőbb különbség az oláh és a szabófalvi csángó közt. A könnyű libegő, rítkó selyem nyakkendő pedig a déli csángóktól különbözteti meg az éjszakiakat.

Ezek a csángók itt már nem bortermesztők. Szép sik az egész határunk, olyan a földjük, mint a mi nagy Alföldünké, a hol ez a legtermékenyebb. Megterem rajta minden. Mintha ezek az éjszaki csángók már annak idejében olyan ravaszok lettek volna, hogy kiválasztották még Moldvában is a legtermékenyebb vidéket. A Moldva és a Szereth folyók közt vannak ezek a faluk.

Szabófalva körül több tiszta magyar csángó falu is van, olyan helység pedig az egész Moldvában nincsen, ahol ne járna a magyar szó kisebb nagyobb mértékben. De az oláh hatás mégis e vidéken nyilvánul a legmegdöbbentőbb módon. Egész falvakra akadoztunk a melyek a köztudat szerint magyar eredetűek, hiszen katolikusok, és mégis egy szót nem tudnak magyarul, de azért mindig akad köztük egy-egy bevándorlott vagy benszülött öreg, akivel beszélhet az utazó magyarul. De a magyar beszédük is igen furesa. — Minden harmadik szavuk oláh.

S ez a legmegdöbbentőbb a moldvai csángók életében. Mert ha elveszti a magyar nyelvük, akkor mi sem fűzi őket már mi hozzánk.

Minden sor a moldvai csángókról szemrehányással szolgálhat a magyar társadalomnak.

Arvák ők, a kiknek nincsen se apjuk, se anyjuk, ahogy egy csángó nekem panaszkodott. Nem olyan nagyon messze laknak tőlünk, szinte athallatszik a kárpátokon busongó panaszuk. S a magyarság, a faji lelkesedéstől át meg áthatott, a sovínista magyarság nem hallja meg tulajdon véreinek segélyt kérő jajkiáltását. Ma már bajoson is hallhatja, még akkor is, ha tán odafigyel. A jaj elnémult. A magyar szót elhallgattatja az oláh beszéd, a könnyet letörli a felejtés.

A rettenetes, lassan folyó küzdelemben senki sem segíti a milliókkal küzdő huszezer csángót. A magyarság sokalja saját számát, elhanyja tulajdon gyermekeit.

A csángók belefulnak az oláh nep-tengerbe, s nemsokára egy pár lelkes fiatal ember irásából fogja tudni az utókor, hogy túl a Kárpátokon, a Szereth mentén volt egyszer egy néhány ezer ártatlanul, bünszen elfelejtett magyar . . .

4.

volt. halála követendő például ne szolgáljon senkinek.

Galiczky Lajos tiszta-nagyrevi parasztleány nagy beszédet tartott a szentesi szocialista kongresszuson, amelyet egy lapnak megküld levelezője „megközelítően szó szerint esinált jegyzetek alapján.”

A beszéd először is sugalmazott, másodsor pedig meg van stilizálva. Az előbbire vallanak a szocialista folyóiratokból ismeretes frázisok, a másikra a szóvirágok és zsurnaliszta izü előadás. Galiczky vadjai pedig a következő példában esuesodnak ki:

„Egyik földbirtokosunknak napszamosokra volt szüksége s kidobottatta, hogy munkát ad napi 35 krajczár berrel. Ez a ber az elvégzendő munkánat nem felelt meg, de az ehség faj s így jomagam is többemagammal felfogadtuk a munkát. Harminczöt krajczár nem elég egy család, de meg egy ember napi szükségleteinek beszerzésére, de mit szoltok ahhoz, kedves testvéreim, hogy munkánk bevégzése után az előre ígért 35 krajczár helyett 25 krajczárt kaptunk!”

Mielőtt a tiszta-nagyrevi parasztleányt a szónokok és státuserfiak sorába igtatnók megkérdeztük volna annak a földbirtokosnak a nevet, aki munkasait így embertelen elbánásban reszesíti ez bizonyára rá jöttünk volna: hogy az illető azok sorából való, akik a földművelést spekulációból űzik és a mákor a földet es földművelőt már kizsákmányolták, odább állanak.

A mi a földművelő-napszam lejobb sámasát illeti, ez leginkább nagyobb uradalmak által birt vidékeken fordul elő, ahol egy uradalomnak a gazdatisztje epp oly jutányos napszámot ohajt szerezni, mint az a másiknak sikerült. Vannak azonban vidékek, ahol munkás hiány uralkodik es itt a szo teljes értelmében a munkás diktálja a napszámot.

Nem magyarázzák meg Galiczky Lajosnak azt sem, hogy a földbirtok mily erős letszádelmet folytat a rea nehezede elviselhetlen terhek miatt. Vajjon jobb napibereket fizetnek-e a magytöke kezében levü ipari es egyéb vállalatok? Vajjon nem tehetnek-e előbb, mint a terhei alatt roskadozó gazdaember?

Ezt a szomorú állapotot nem akarja tudni a szónokló parasztleány, de tudni kellene a sajtónak, mely frázisait készpénzzel veszi es ellenörző mérlegelés nélkül repli világa.

NAPI HIREK.

A Vilmos huszartisztek a magyar nyelvért.

A Vilmos német császár nevét viselő, Debreczenben állomásozó 7 ik huszárezred tisztikara, noha nagyobbrészt német anyanyelvu gavalierökből áll, minden alkalmat felhasznál arra, hogy a magyarság iránti rokonszenvével s magyar nyelv iránti szeretetével tüntessen. Noha nagyobb részük törve beszéli a magyar nyelvet, de azért

egymásközt is magyarul beszélnek. Jó példával jár előttük az ezred kiváló parancsnoka, báró Leonhardy Károly ezredes. Ő volt az, hisz annak idején megis emlékeztünk róla, aki az ezred mult évi jubileumán gyönyörű magyar beszédet intezett az ezred magyar legényeihez, a „király es haza” iránti hűségre buzdítvan huszárait. — Az ezredparancsnok példáját követven a tisztikar, Debreczenben igazi magyar ottlont talált. Hogy a tisztikar magyarosodása nem ujságirói szóvirág, erről a derék tisztetek minden alkalommal bizonyágot szolgáltatnak. Ime most is törtent egy eset. A es. es kir. 7. huszárezred es a es. es kir. 7. lovasdandár iskola tisztikara f. hó 21-én, vasárnap delelőtt 12 es fel órakor lovasünnepélyt rendez a sámsoni gyakorlóterén. Ez ünnepélyről a tisztikar több lapra terjedő műsört is adott ki, a mely elejétől végéig teljesen magyar. Ez is csak azt bizonyítja, hogy az aranyzinoros kek dolmány alatt magyarságunkat szerető, magyarságunkkal rokonszenvező szivek dobognak. Elismeréssel adozunk a derék tiszteteknek, a kiknek vasárnapi lovasünnepélyére Don Miguel braganzai herezeg, az ezred egykori ezredese is Debreczenbe érkezik, sőt a versenybírósnak is ő lesz az elnöke. A versenybírósnak tagjai: Rieger Emil vezérornagy, Szartory Rezső vezérornagy, Kafka Ignác ezredes, báró Leonhardy ezredes, Lazar Frigyes ezredes, Lösch József alezredes, Mariássy László alezredes, Horváth Lajos őrnagy, gróf Breda Viktor őrnagy, gróf Batthyányi Gábor kapitány. A lovasjátékon értékes díjak lesznek. A díjakat adományozták Don Miguel braganzai herezeg, Ferencz József braganzai herezeg, hadnagy, Rieger Emil vezérornagy, báró Leonhardy Károly ezredes, Strada kapitány, gróf Breda őrnagy, gróf Széchenyi Viktor főhadnagy, Horváth Lajos őrnagy, gróf Hardegg Jenő főhadnagy a 7. lovasdandár iskola, a 7. h. ezred tisztikara. Egyik legérdekesebb díja a lovasjátéknak — a h ö l g y e k díja, melyet a Jeu de barre-ban győztes első lovasnak juttatnak.

40 évig pap.

Hajdu-Nánásról írják, hogy ott a lakosság egy része jubileumi ünnepélyvel s emléktárgyakkal akarja megtisztolni Pakozdy Lajos ev. ref. lelkeszt, a ki már egész embenöltö öta, 40 év óta lelkipasztora a nanási híveknek. Az a ki így hosszú időn keresztül lelkiösmeretesen lelkipasztorkodik, avagy lelkipasztorkodott, érdemes az emlékezésre.

Istentiszteletek.

Holnap, vasárnap, az ev. ref. templomokban a következő lelkeszek tartanak istentiszteletet: nagytemplomban: Cziriák Béla esk. fel., újtemplomban: Balogh Gyula esk. fel., kistemplomban: Papp Lajos esk. fel., ispotálytemplomban: Görömbei Péter esk. fel. csapókertben: imádkozik: Barcza Mihály theológus, predikál: Bary Gyula theol.

Az ágost. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor Smid Istvan segédlelkész tart istentiszteletet.

Elintéztett fegyelmi ügy.

A m. évben nagy port vert fel az a hír, hogy Krasznay Ferencz városi illetéknnyilvántartó az államkincstárt nagyobb összeg erejéig megkárosította. A pénzügyigazgatóságnál pattant ki ez az eset s a pénzügyigazgatóság azonnal átirta a városi tanácshoz s Krasznay ellen a vizsgálat megindítását kérte. Krasznayt hivatalától felfüggesztették s megindították ellene a fegyelmi vizsgálatot, melynek eszközlésével a polgármester Oláh Károly tanácsost bizta meg. Krasznay a vizsgálat tartama alatt lemondott hivataláról s az államkincstár kárát kifizette. Oláh K. befejezte ellene a vizsgálatot s a polgármester a 25-én tartandó közgyűlés elé terjesztendő jelentésében azt javasolja a közgyűlésnek — mivel csak súlyos hivatali mulasztást követett el Krasznay s az állam kincstár kára teljesen megtérült, — fogadja el a közgyűlés Krasznay Ferencz lemondását es mentse fel a hivatalától. Hisszük, hogy a közgyűlés nem fogja szó nélkül tudomásul venni ezt a takaros esetet. Sőt — hisszük — hogy betetőzzék a jószívü polgármesteri előterjesztést, az elismer s kifejezése mellett, még némi nyugdíjat is megszavazni a lemondásra kész nyilvántartónak; a mi különben — az előterjesztés indokainál fogva — később ugy is bekövetkeznék. Jutalmazni is kell az érdemet!

Viharos szélvész.

Az a viharos szélvész, mely Debreczen tájékan dühöngött, a fagypontra lehütötte a levegőt, kártekonyan hatott az idei gyümölestermésre is. Sok helyütt fagy járt vele. Ez a szél vihar a debreczeni kistemplom tornyanak a tetejét is megrongálta. — Felszakagatta a bádög tetőzetét. Szerencsére ma már elesendesült a szélvihar, derült, enyhébb volt az idő, a gazdák általános öröme.

A polgármester Abbáziában.

Megirtuk, hogy Simonffy Imre polgármester városi ügyekben, Budapestre utazott. Mára vártak a hazaérkezését, a mely elmaradt, az öreg polgármester levébelileg tudatta Komlóssy Arthur főjegyzőt, polgármesteri helyettesét, hogy fiának látogatására Abbáziába írtett. Ugyanis Simonffy Béla kir. ügyész, a depr. társaság es jogászörök tisztelt tagja, Abbáziában üdül, azonban állapota nem kielégítő. Némi aggodalomra ad okot, beteg fiához ezért utazott Simonffy polgármester.

A debreczeni löversenyek.

A debreczeni löversenyek iránt — melyet e hó 27-én 28-án tartanak meg — az idén szokatlan érdeklődés mutatkozik. A nevezések esütörtökön este záródtak s összesen 67 nevezés törtent a két napra.

Vasutasok mulatsága.

A debreczeni Máv. altisztek nehéz es fáradságos szolgálatot teljesitenek, örködnek ugy a vasut vagyona, mint az utazó közönség élete felett s ezekért személyes szabadságokkal felelősek. Nagy szorgalmat es oda-

adást igénylő szolgálatok után kevés szabad idejüket nem tudták egymás társaságában eltölteni, e célból alakították a debreczeni M. Á. V. altiszti kört, melynek célja az altiszteket egymáshoz közelebb hozni és a társadalommal megismertetni. Ez ekből gyűlt össze a körválasztmány, mely gyűlés tárgya a nyár folyamán rendezendő táncvizgalom volt. A farsang ideje alatt a kör vezetősége el volt foglalva a kör megalakításával és a körhelyiség (Corsópálya földszint 7. sz.) berendezésével, e miatt jeli táncvizgalom nem rendezhetett. A gyűlés a vizalmi bizottság indítványát fogadta el, mely szerint a nyári táncvizgalom f. évi Junius hó 1-én lesz megtartva a nagyterdei Dobos pavilonban és megbízta a vizalmi bizottságot a táncvizgalom rendezésével. A vizalmi bizottság tagjai, kik a kör fiatal tánc és mulatság kedvelő tagjai közül lettek kiválasztva, a legszélesebbkörű intézkedéseket megteszik, hogy ezen táncvizgalom hasonló legyen az addig rendezett mulatságokon, melyeken mindig a legjobban és legkedélyesebben lehetett mulatni.

Az anyakönyvvezetői hivatal kimutatása.

A helybeli állami anyakönyv halotti osztályánál a múlt hét folyamán a következő halálozásokat jelentettek be: Balku Róza, Erzsébet egy hónapos, Suchán Venczel 58 éves dohánygyári gépész, Tóth Illés 60 éves dohánykertész, özvegy Ökrös Jánosné sz. Gyarmati Julianna 75 éves kisbirtokosné, Bihari Bernát 4 hónapos, Hankus Károly 44 éves magántisztviselő, Szakal Eszter 6 hónapos. Rácz György 4 éves, Berkovics Endre 10 hónapos, Kiss Erzsébet 14 hónapos, Szabó Lajos 71 éves kerekgyártó, Pelóthy István 6 hónapos, Mátéfi Ferencné sz. Rabai Julianna 66 éves háztartásbeli, Csizsár Lajos 13 éves tanuló, Ihász Róza 7 éves, Báthory Sándor 68 éves ügyvéd, Szabó Mihályné sz. Bot Sara 69 éves háztartásbeli, Tóth Irén 4 hónapos, Szöllösi Józsefné sz. Hajdu Julianna 38 éves háztartásbeli, Kallós Arminné sz. Reismann Mária háztartásbeli, Rosenberg Sámuel 75 éves nyugalmazott neptanító, Gyarmati Imre 23 éves kömüvessegéd, Horánszki Lajos 13 éves tanuló, Ujvárosi József 25 éves kárpitossegéd, Kocsis Peter Ferenc 1 hónapos, Sarkadi Lajos 45 éves önálló timar, Katona Miklós 21 éves kovácssegéd, Gréger Jenő Sándor 5 hónapos, Kaszás Ferenc 15 napos, Gombay József 43 éves törvénytudó fogház ór. Szalontai István 75 éves városi szegényházi apoll, Polgári Balint 9 hónapos, Csonka Imre 2 éves, Fehér István 4 éves, Kiss Ilona, Anna, Kripkó Eerencez 12 hónapos, Sehenk Fde 76 éves asztalos. Összesen 37. Mint-hogy pedig ugyanezen idő alatt összesen 38 születési eset — közöttük 19 fiú és 19 leány jelentett be, emellett a születési esetek 1-el felülmúltak a halálozási eseteket.

Az erdélyi háziipar cikkek kiállítása.

Az erdélyi házi ipari cikkek kiállítását mind nagyobb számmal látogatja a közönség. De nem csak nekik, hanem meg is veszik a szebbnél szebb árukat. Ezideig — két nap alatt — a bemutatott tárgyaknak már negyed része elkel. A látható minták után több mint harmadfél száz korona értékű megrendelést is tettek. Az erdélyi kárpát-egyesület, melynek védnöke József Ágost főherceg s a mely a kiállítást rendezte — a kiállításon gyűjtő-íveket helyezett el, melyben az egyesület elnöksége felkéri a közönséget, hogy a tagok sorába iratkozzanak be. Az egyesület a tagokat különféle becses kedvezményekben részesíti, különösen az

erdélyrészi kirándulásokat, utazásokat segítő elő nagy anyagi előnyök s megtakarítások mellett.

Halálozás.

Polgár Polgári Balintot és nejét sz. Kálmán Juliannát súlyos csapás érte. Kis fiuk Balint 9 éves korában 19-én elhunyt. A kis halott temetése ma szombat délután 3 órakor volt a közönség nagy részvéte mellett. Az elhunytban Polgár Kálmán András pártunk egyik érdemes, áldozatkész derek tagja unokáját vesztette el. Merítsen vigaszt a rokonságnak, polgártársainak részvételéből. A temetést Dankó M. temetkezési intézete rendezte.

Meglévelkedett fiatal ember.

A debreczeni ker. es iparbankhoz kedden Máthé László városi számgyakornok egyik kerületi orvos s egy rendőrtisztviselő aláírásával váltót nyújtott be leszámítolás miatt. A bank gyanusnak találta a váltót, rájöttek, a váltón az elfogadó s forgató aláírása hamisított. Az értesített aláírók is megerősítették, hogy az aláírásaikkal M. L. hamismódon élt vissza. Később kiderült, hogy M. L. a hamisítást reggelben üzi s a fent jelzett banknál még másik hamis váltó is van. A bank melynek kára 730 korona, ma reggel a királyi ügyészségnél feljelentette Máthé Lászlót, a kinek más helybeli pénzügyintézetknél is számítottak le hamis váltókat, melyeken M. L. mint elfogadó szerepelt. Az összes hamis váltók összege 2700 koronát tesz ki. Az ügyészség a feljelentés vétele után megtette a szükséges intézkedéseket.

Az újvárosi szerelem.

Egy leányért dobogott mindkét legény szíve. Csakhogy míg az egyik legény vallo-mását meghallgatta a leány, a másikat szóra se méltatta a bűbajos Zsuzsika. A mellözött vetélytárs ezért aztán bosszúra gyuladt, s mint b-újvárosi levelezőnk írja; a mellözött vetélytárs Molnár Lajos lesbe állt az elmúlt éjszaka az egyik utcasarkon és midőn Harangi János, a Zsuzsika szerelmese a balmaz-újvárosi kocsmából haza bandukolt, hátulról leütötte vetélytársát. Esméletlenül szedték fel a földről. A mellözött bosszualló szerelme, ki a tett elkövetése után megszökött, most mindenfelé keresi a esendőség.

Elnapolt tanács ülés.

A városi tanács délelőtti rendes ülését elnapolta, miután Simonffy polgármester nem érkezett haza — kedden délután 4 órakor tartják meg a tanácsulást.

Barnum mindenütt.

Az amerikai Barnum-cirkusz Debreczenbe is ellátogat. Jövetelét városzerte hirdetik a nevezetesebb utcákon, forgalmi pontokon kiragasztott szenzációs amerikai hirdető lapok. Van is bámulója elég e képes hirdetéseknek.

Egy szobalány balesete.

Az egyik petertői polgárházban, Magyar Lajos polgár házában, súlyos baleset történt. Pös Anna nevű szobalány, teregetés végett fehérneműt vitt fel a padlásra s e közben a létráról leszédült, lezuhant a következő udvarra. Oly szerencsétlenül járt, hogy a gerincesontját is eltörte. Állapota igen súlyos.

A debreczeni Kossuth-szobor

Alapjavára újabb hazafias adományok gyűltek be. Ezeket alábbiakban nyugtatja Tóth Béla gyógyszerész, a Kossuth-szobor bizottság penztárnoka: A debreczeni Kossuth szobor alapra neh. Bihari László debreczeni polgár hagyományát 50 kor. Nagys. Balogh Géza kir. közjegyző ur, a polgármesteri hivatal utján hozzám befizetni sziveskedett. Dr. Ujlaki Hugó ügyvéd ur 16 korona Fényes Gyula ur 4 koronával járult ezen nemes célhoz. Utolsó közlés szerinti állása az alapnak volt 1900 decz. 31-én 24326 kor. 03 fill. Ehez adva a fenti adományokat 70 kor. 00. lett az alap 24396 kor. 03 fill.

A gyomor betegségei igen különböző rossz indulatú formákban mennek át, különösen ha jelentéktelenebb gyomor bajok ellen mit sem használunk. Ilyenek ellen mindig kellene valamely házi szert kéznél tartani. Kétünő hatásnak bizonyult e tekintetben dr. Rosa balsamja, melyet Fragner B. gyógyszerész Prágában 203. III. készít. Kapható minden gyógyszerárban. (Lásd a hirdetést.)

x Fertőző betegségek ellen, melyek leginkább az egészségtelen ivóvíz által terjesztelnek, biztos óvszer a tiszta egészséges ásványvíz. Felhívjuk tehát olvasóink figyelmét a „Kristály Szt.-Lukácsfürdői hegyiforrás hirdetésére.

Tükör fény.

Tömerdek megtakarítás érhető cipő-inknél, ha olyan fényemázat használunk, a melynek összetétele, hosszabb használat után sem törí a bőrt. Ilyen fényemáz az egész monarchiában általánosan elismert „F e r n o l e n d t“-féle fényemáz. Kapható mindenütt és Fernolendt István es. és kir. gyári raktárban, Bécs I. Schullerstrasse 21. Árjegyzék viszontelárusítóknak kívánatra portómentesen küldetik.

TÁVIRATOK.

A trónörökös a királynál.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, április 20.

Óriási feltűnést kelt, hogy ő felsége Ferencz Ferdinánd trónörökös sűrűs kihallgatására maga elé cizálta klerikális beszéde miatt.

Verekedés a trónörökös nyilatkozata miatt.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, ápr. 20.

Ferencz Ferdinánd ama ténye miatt, hogy elfogadta a bécsi klerikális Schullerstrasse védnökségét, nem csilapultak le még most sem a kedélyek. A bécsi német ó pártiak — mint egy táviratunk jelenti — délelőtt érkezetlet akartak tartani Ferencz Ferdinánd trónörökös nyilatkozatáért.

A gyűlésen megjelentek Wolf és Schönerer képviselők is. Alig hogy megkezdették a gyűlést a német socialdemokraták rohantak a terembe. Ré-mületes zavar keletkezett. A socialdemokraták botokkal voltak felfegyverkezve s irtózatos lármával rontottak a terembe s a pártgyűlést szétverték.

A magy. kir. államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

Ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

gőzcsepplő-készleteit, szalmakazalozóit,

MILLENNIUM

legújabb szerkezetű

ooooo fűkaszálo-, marokrakó- és kévekötő aratógépeit. ooooo

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság részlezi mezőgazdasági gépgyárában készült 4 löcrejű gőzcsepplő-készleteit.
Sack rendszerű, aczelöntésű ekefővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Képviselő: **MÁRKUS J. Debreczen.**

Nyári mosó szövetek

nagy választéka

Kardos László

nagykereskedésében.

A többek között:

Szines francia kartonok, Zeffirek, selymes Lyones, fehér és szines picétek, ajouros batisztek és himzett szövetek. Minták szívesen szolgáltatnak.

Czement
sajtolt téglá, sárga és piros
elszigetelő lemez
gipsz.

Legelőcsőbb bevásárlási forrás
legnagyobb raktár.

A beocsini cementgyár
a kőbányai gőztéglagyár
az egeresi gipszgyár
egyedüli képviselője

STEGMÜLLER ÁRPÁD

Debreczen, Kölcsei-u. 3.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. — Telefon 255.

Főügynökségünk részére keresünk egy tehetséges, megbízható, szolid és szorgalmas

üzletszerzőt

fix fizetés és jutalék mellett. Kölesönös megegyezés létrejötté esetén biztos állás, később a társaság nyugdíj-pénztárába való felvétellel.

Írásbeli ajánlatok az eddigi alkalmazás és igény megjelölésével hozzánk intézendők.

Közgazdasági bank.

Előnyösen ismert
kitűnő gyártmányu
stiriai lódeant

divat kelméket; fekete és kék
kelméket tartós minőségben, férfi
öltönyökre szállít

Kastner és Öhler cég
posztó osztálya, Grác.

Minták bérmentve. Magyar levelezés.

Jancs-főle
Narancsvirág-Grémo.

Teljesen artalmatlan, és biztos szerző, pattanások, májfoltok, bőrtarka (Mitesser) és más bőrfoltok ellen. Megóvja a bőrt a megrepedéstől; megszünteti az arc és kez vörösését. Reményesen használva, a ráncos arcbőrt simává idéve teszi.

Zsíros anyagot nem tartalmazván, nem idezi elő az arcbőr fényességét. **Ára 1 korona.**
A hozzávaló **Narancsvirág Poudre** doboza **1 korona.** Kapható:

Jencs Vilmos

„Szt. János” gyógyszerárában
Budapest, II., Széna-tér.

Főraktár: Dr. EGGER „Nador” gyógyszerárában
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Haszonbérbeadási hirdetmény.

Mely szerint közhírré teszem, hogy a debreczeni reform. egyház tulajdonát képező s a Debreczenből B.-Ujvárosra vezető országút jobb oldalán elterülő a régebben czukorgyár s utóbb annak volt igazgatója által haszonbérlet feketé talaju s 150 holdnyi területű, ugynevezett „Majorsági tanyabirtok”, mely a várossal köburkolatu uttal már csaknem egészen összekötve van. — a folyó 1901. évi október 24-től számítandólag 12 évre, az egyház tanács-termében folyó 1901. évi május 13-án (azaz május 13.) délután 3 órakor tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adatik.

Az árverési bérleti feltételek s egyéb közelebbi részletek ugyanott megteudhatók.

Debreczen, 1901. évi április hó 15-én.

Szinay Gyula
gazdasági elnök.

Seabury és Johnson-fele
BENSON - TAPASZ

A leghatásosabb az összes tapaszok között.

Rheuma és a hülés minden következményei ellen

Kapható minden gyógyszerárában.

Louis Ritz & Co., Hamburg.
Holzbrücke 7-11.

RENDKIVÜLI
eddig még sehol sem tapasztalt
szerencse
BIHARI EDE

főelárusítónál.

A most befejezett sorsjátékban szerencsés főáradám után ismét az 18445 ³/₈ számra a

200,000 koronás

főnyeremény fizettetett ki.

A sorsjáték rövid fennállása óta **10,000, 5000 és 2000** kor. nyereményeken kívül a következő főnyereményeket fizettem ki:

- 600,000** kor. **69686** ³/₈ számra
- 600,000** kor. **28718** ⁴/₈ számra
- 200,000** kor. **18445** ³/₈ számra
- 80,000** kor. **69691** ³/₈ számra
- 60,000** kor. **23772** ⁴/₈ számra

A f. évi **május 22. és 23.** iki l. osztály húzásához

- ¹/₂ sorsjegy . . . **12.—** kor.   ¹/₂ sorsjegy . . . **6.—** kor.
- ¹/₄ sorsjegy . . . **3.—** kor.   ¹/₈ sorsjegy . . . **1.50** kor.

Eredeti sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az összeg előleges beküldése ellenében küldök. Minden megrendeléshez a hivatalos tervet díjtalanul csatolom. A hivatalos jegyzéket húzás után azonnal küldöm.

BIHARI EDE

főelárusító

Budapest, IV., Városház-utca 14.

Szőlőmivelők és mezőgazdák számára!
 A szőlőtelepek befecskenkezéséhez, valamint a gyümölcsfákat károsító rovarok, továbbá a szegecs és tormácsa teljes kiirtására

MAYFARTH Ph. és TÁRSA-féle

szabadalmazott önműködő
 úgy hordozható mint kocsira szerelt

«SYPHONIA»

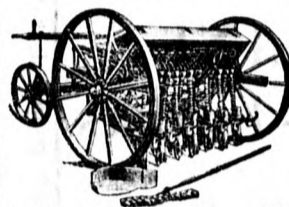
fecskenkő, a legjobbknak bizonyultak, a melyek szivattyús nélkül a folyadékot önműködőleg a növényekre permétezik. Ezen fecskenkőknek már sok ezerre menő példánya van alkalmazásban és számos elismerő bizonyítvány igazolja ezeknek elvitathatlan kiválóságát minden más rendszerrel szemben.

A legjobb vetőgépek

MAYFARTH Ph. és TÁRSA legújabb szerkezetű

«AGRICOLA»

tolóvetőkerek-rendszer vetőgépei.

Mindennemű mag- és különböző magmennyiség számára, változókerek nélkül, könnyű járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki.

A lehető legnagyobb munka, idő- és penz-

mehtakarítást teszik lehetővé. — Különlegességeket szára- és szalmaprések kezi használatra, kukorica-mozsólók, cseplőgépek, járgányok, gabonarosták, tréurók, ekék, hengerek és boronákban a legújabb rendszer és elismert legjobb alkotás alkalmazása mellett gyártanak és szállítanak

MAYFARTH PH. és TÁRSA

cs. és kir. kiz. szabadalm. mezőgazdasági gépgyárak

BÉCS, II. Taborstrasse 71.

— Több mint 400 arany-, ezüst- és bronzéremmel kitüntetve. — Kimerítő árjegyzékek és elismerő kiratok kívánatra ingyen küldetnek. Képviselek és ismételadók alkatmázatnak.

Sok pénzt

kereshetnek (esetleg mellekkeresetként) szolid, becsületes uton bármily társadalmi állású emberek
 Bővebb értesítést ad „Reell 69” sz. alatt a hirdetési iroda **E. Kristoffik Insbruck Heiligeiststrasse 3.**

Szenássy, Hoffmann és Társa
 párisi és lyoni selyemgyári raktára
Budapest, IV., Bécsi-utca 4 sz.

Tiszta selyem, sima liberty, minden színben métrje 90 kr. Lyoni foulard és nyomtatott pongis 65 krtól följebb. Tiszta selyem nyomtatott liberty 110 krtól följebb. Louisine, popeline-soleil egész ruhákra minden színben. Louisine-élmű, gaze-chiné és soyeuse-chiné a legújabb kivitelben blúzok és egész ruhákra.

Minták vidékre kívánatra pontosan küldetnek.

A Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
 Liniment. Capsici comp.

egy régi kipróbált háziszert, amely már több mint 30 év óta megbízható bedörzsölésű alkalmazatuk köszvénynél, csúznál és meghűléseknél.
Írtés. Silányabb utánzatok miatt bevasárláskor mindig figyelemmel legyünk a „Horgony” védjegyre és a „Richter” cégjelzésre. 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban ugyiszólvan minden gyógyszerertárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapestben.**

Richter F. Ad. és társa,
 osztr. és kir. udvari szállítók,
Rudolstadt.

Női és férfi
ruhák
Festése és tisztítása

kifogástalanul
Hrabéczy Antal
 kelmfestő és tisztító intézetében
 eszközöltetik,
DEBRECZEN,
 Széchenyi-utca 42.

Eladó

3 és fél katasztrális hold fekete föld a czuczában az Ujváros alatti részen.

Értekezhetni a tulajdonosnál, az I-ső kerületi kapitányságnál.

Alapi Salamon Géza-féle SZULINI Korona-Forrás

legszénsavasdusabb, nem műsavval t-tített, természetes ásványvíz.

Kitünő gyógyital

gyomor, bél, hólyag, légcső és gégehurut ellen.

Hazánk legjobb borvize.

Savanykás borral, vagy — főleg nők és gyermekek számára — gyümölcs szörppel felséges üdítő italt szolgáltat.

Kapható minden fűszer és csemege üzletben.

Czimeket

közül ajánlatok megtevésére, az összes országokban létező bármely foglalkozáshoz tartozó egyénekről a nemzetközi czimiroda

Josef Rosenzweig & Söhne Bécs I. Backertrasse 3. Interurb. Telef. 8155. Prosp. ingyen.

Neghivás.

A debreczeni kerületi betegsegélyző pénztár f. é. április hó 28-án, d. e. 10 órakor Hajdumegye székházának nagytermében

rendes közgyűlést

tart, melyre a közgyűlési kiküldöttök tisztelettel meghívottnak.

Tárgyak :

1. Az igazgatóság pénztári jelentése és a számadások előterjesztése.
2. A felügyelő bizottság jelentése s a felmentvény iránti határozat.
3. A felügyelő bizottság — és
4. A választott bíróság megválasztása, Debreczen, 1901. április 18.

Az igazgatóság.

*) Netáni indítványok a közgyűlés előtt 8 nappal az elnökségnek írásban nyújtandók be.

1.000.000

KORONA
ESETLEG A LEGNAGYOBB NYEREMÉNY!!

JEGYZÉKE az 50.000 nyereménynek.

A legnagyobb nyeremény a legszerencésebb esetben

1.000.000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő		Korona
1	Jutalom	600000
1	nyer. á	400000
1	..	200000
2	..	100000
1	..	90000
1	..	80000
1	..	70000
2	..	60000
1	..	40000
3	..	30000
1	..	25000
2	..	20000
3	..	15000
31	..	10000
67	..	5000
3	..	3000
432	..	2000
763	..	1000
1238	..	500
90	..	300
31700	..	200
3900	..	170
4900	..	130
50	..	100
3900	..	50
2900	..	40
50,000	nyer. és jut. összegben	13.160,000

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltatnak és

Kiváló szerencse

TÖRÖK-nél

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk. Öt millió koronánál többet nyertek nálunk nagybecsült vevőink.

Az egész világ legesélydusabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

100-000 sorsjegy 50-000

PÉNZNYEREMÉNYVEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen Tizenhárom millió 160.000 koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I. osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betetjéi a következők :

egy nyolczad (1/8) frt — .75 vagyis 1.50 kor.
egy negyed (1/4) „ 1.50 „ 3.— kor.
egy fél (1/2) „ 3.— „ 6.— kor.
egy egész (1) „ 6.— „ 12.— kor.

A sorsjegyeket utánvétellel vagy a pénz beküldése ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

f. é. április hó 28-ig

bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Tsa

BANKHÁZ

Budapest.

Hazánk legnagyobb detail osztálys. üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték osztályai :

1. Váci-körut 4.
2. Múzeum-körut 11.
3. Erzsébet-körut 54.

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A és TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget kor. összegben { utánvételezni kérem } A nem tetsző
{ postautalvánnyal küldöm } törlendő.
{ mellékelem bankjegyekben (bélyegekb) }

Pontos cím :

Hirdetmény.

Ezennel közzháró tétet k hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (VIII. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak elárusítás végett kiadattak. — A **Magyar Kir. Pénzügyminiszterium** által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve. Nyolczadik Sorsjáték. 100.000 sorsjegy, 50.000 nyeremény.

Első osztály Betét 12 kor. a.		Második osztály Betét 20 korona.		Harmadik osztály Betét 32 korona.		Negyedik osztály Betét 40 korona.		Ötödik osztály Betét 32 korona.		Hatodik osztály Betét 24 korona.	
Huzás: 1901. máj. 22. és 23.		Huzás: 1901. jún. 19. és 20.		Huzás: 1901. júl. 16. 17. és 18.		Huzás: 1901. aug. 13. és 14.		Huzás: 1901. szept. 4. és 5.		Huzás: 1901. szept. 26-tól okt. 22-ig.	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben	
1 a	60000	1 a	70000	1 a	80000	1 a	90000	1 a	100000	Korona	
1 a	20000	1 a	25000	1 a	30000	1 a	30000	1 a	30000	1.000.000	
1 a	10000	1 a	10000	1 a	20000	1 a	20000	1 a	20000	(Egy millió)	
1 a	5000	1 a	5000	1 a	15000	1 a	15000	1 a	15000		
3 a	2000	3 a	3000	3 a	10000	3 a	10000	3 a	10000		
5 a	1000	5 a	2000	5 a	5000	5 a	5000	5 a	5000		
8 a	500	8 a	1000	8 a	2000	8 a	2000	8 a	2000		
30 a	300	20 a	500	10 a	1000	10 a	1000	10 a	1000		
50 a	100	40 a	300	70 a	500	70 a	500	70 a	500		
2000 a	40	8900 a	80	4900 a	180	637000	4900 a	170	663000		
8000 nyer. Kor. 240000		4000 nyer. Kor. 477000		5000 nyer. Kor. 898000		4000 nyer. Kor. 934000		4000 nyer. Kor. 1061000		1 a 600000 600000 1 a 400000 400000 1 a 200000 200000 1 a 100000 100000 1 a 60000 60000 1 a 40000 40000 2 a 30000 60000 3 a 20000 60000 20 a 10000 200000 50 a 5000 250000 400 a 2000 800000 720 a 1000 720000 1000 a 500 500000 27800 a 200 5560000 30,000 nyer. és 9,550,000	

Az I. osztály huzása 1901. május 22. és 23-án tartatik meg. A huzások a **Magyar királyi ellenőrző hatóság** és kir. közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a huzási teremben (IV., sküli-ér, bejárat a Duna-utca felől.) — Sorsjegyek a Magyar Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték valamennyi elárusítóinál kaphatók.

Budapest, 1901. április 21-én.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lónyay. Hazay.

A. KRISTÁLY Szi. Lúkasfürdői
hegyiforrás nagy mélységből
fakadó, állandó övezetű,
igen tisztá, calcium-és mag-
nesium-hydrocarbonatoy
ásványviznek minősítendő.

"Több száz kiváló orvos által ajánlva."
A legizletesebb és legolcsóbb ásványviz.
Kapható minden jobb fűszerkereskedésben és ven-
dégloben.

Nelkülözhetlen és felülmulhatlan, hatásában csalhatatlan.
Világezzik, kivitel minden országba.
Chief-Office 48. Brixton-Road London S W.

A legmegbízhatóbb, legjobb s az egész világban dicsért és legkeresettebb háziszser a gyógyszerész

A. Thierry balzsama.

Felülmulhatatlan minden mell. tüdő, máj és gyomor bajokban, vala-
mint minden belső betegségnél. Külsőleg a legeredményesebb

— sebgyógyítószer. —

Csak akkor valódi, ha az üvegen, az egész művelt világon bejegyzett
zöld "APÁCZA" védjegy van és ha az ön elzáron a szög, valamint a szög: **Allein echt**
bepréssel látszik. Evi termelés bebizonyíthatólag 6 millió üveg. Postán, bérmentes szétküldés,
12 kis üveg vagy 6 dupla üveg 4 korona. Egy proba üveg használati utasítással és a
főraktárak jegyzékével 1 kor. 20 fillér. — Szétküldés az összeg előzetes beküldése mellett

A. Thierry centifolia kenőcse

(csodakenőcsnek nevezik).

utólérhetetlen szívó erejű és gyógyhatású. Operációkat többnyire feleslegessé teszi. E ke-
nőccsel egy 14 éves gyógyíthatatlannak tartott csontszut, újabban pedig egy 22 éves nehéz
rákszerű bajt gyógyítottak meg. Antiszeptikus hatású és mindenféle gyulladásoknál, sebeknél
gyorsan enyhíti és eloszlatja a fájdalmakat, biztosan eltávolítja az idegen anyagokat. Egy
tégely az összeg előzetes beküldése mellett 1 kor. 80 fillér. Nagyobb rendelmenynél olcsóbb.
Kimutatható évi termelés 100.000 tégely.

Mindkét szerről egész könyvtár áll, elismerő és köszönő iratokból, a föld minden országaiból
rendelkezésre. Kerüldök az utáztatok és vigyázzni kell a tégelyen beégetett cőgre: "Apo-
theke zum Schutzengel des A. Thierry". A hol főraktár nincs, ott directe kell rendelni, nehogy
hamisításokat szerezzenek be. A czim a következő:

Apotheker A. Thierry' Fabrik Pregradában
Rohitsch-Savanyukut mellett.

(A cs. k. állami hivatalnokok szövetségének szállítója.)
(Contractor of the War-Office and The Admiralty, LONDON)

Kunz József és Társa

czégnél, kistemplom bazár

A legújabb

női ruhaszövetek,

selyem áruk, mosó kelmék

nagy választékban

igen jutányos áron

szerezhetők be.

Maradékok és kiselejtezett ÁRUK

rendkívüli leszállított áron

adatok el.

Fernolendt

Cipőkenőcs, a legjobb fénymáz a világon, gyorsan koromfekete színt ad és a bőrt tartóssá teszi.

Alapítattott 1832. Mindenütt kapható.

Gyári raktár:

Wien, I., Schulerstrasse Nr. 31.

**Gyors és biztos segély gyomor-
betegségek és azok utóbaiban!**

A legjobbnak bizonyult **HÁZISZER**, mely az emésztést szabályozza, a rendes vérkeringést eredményezi, a megromlott és hibás vöralkatrészt eltávolítja (a mi az egészség felfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorbajt, és pl. étvágytalanságot, savanyu felbőgést, hányási ingert, gyomor és hasbanfáradalmat, gyomorgörcsöt, vértolulást, hámorhoi-dákat, női bántalmakat, bélbajokat, a már 40 év óta jönnek bizonyult

Dr. Rosa-féle balsam

FRAGNER B. gyógyszer.-től PRÁGÁBAN 203-III.

Az emésztés minden munkáját ujéletre serkenti, egészséges és tiszta vért szerez, különben is biztos és messze földön bevált háziszser. 1 üveg 50 kr. kettős üveg 1 frt. Postán 20 krral drágább.

1 frt 44 kr. előzetes beküldése mellett egy nagy üveg, 75 kr. beküldése ellenében egy kis üveg küldetik hérmutesen az osztr. m. állam bármely állomására.

Figyelmeztetés! Mindenki csak az eredeti készítményt kérje a prágai **Fragner B.** gyógyszer-tárától és figyeljen arra, hogy a **Dr. Rosa balsam** csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen; a prágai házi kenőcs csomagolásán pedig a jobbról látható háromszögletű védjegy.

A ki egy utánczást talál és nekem bejelenti, jutalmat kap!
Elismerő levelek esrei rendelkezésre állanak.

Raktárak Budapestben:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában, **EGGER A.** gyógyszer-tárában.

Főraktár **FRAGNER B.** ca. és kir. udvari szállítónál, a fekete sas gyógyszer-tárában a Spornert-utca sarkán 203. sz. a készítőnél

Kiváló fájdalomcsillapító, anti-septikus, gyógyító és a hegedést elősegítő szer.

Minden gynládás, seb és kelcs gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mell gynládásánál, tejrekedés és keményedésnél, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vérkelek, pokolvar és genyedésnél, továbbá körömgenyedés és ugynevezett körömméregnél a kézen és lábujjakon, keményedésekénél, daganatoknál, mirigydagana-toknál, holtitem képződésénél stb. 50 év óta bevált.

Prágai házikenőcs

A gyógyulás fájdalom nélkül halad a keücs hűsítő hatása alatt.

Dobozban 35 krjával. Postán 6 krral drágább.

1 frt 58 kr előzetes beküldése mellett 1/2 dohoz vagy 1 frt 68 kr. 1/2 dohoz, vagy 2 frt 30 kr. 1/2 dohoz, vagy 2 frt 48 kr. 1/2 dohoz bérmen-tesen az osztr. magy. állam bármely állomására

Áruim jó minőségében
vann az

olcsóság

és áruim hirnevés szolidtságában.

Divat selyemszövetek

remek kivitelben, minden fajban, méterenként

Korona 1.36-tól K. 15.—

Divat gyapjukelmék

minden elképzelhető változatban, méterenként

„ 1.70. „ K. 9.—

Divat mosókelmék

minden létező fajban, méterenként

„ 42. „ K. 4.20

Meglepő szép újdonságok minden változatban, elérhetlen nagy választékban.

Minden 10 kor. értékű és ezt meghaladó rendelmény

bérmentve.

Áruház **D. LESSNER** Bécs.

VI. Mariahilferstrasse No. 81-83.

Vidéki megrendelések 10 koronán felül költségmentesek.

Vidékre mintákat és diszkatalogust (divatlapot) ingyen küldök.

Megrendeléseknél a minőség és árak tüzetesen megjelölendők.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.